Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - I Gruppo

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava: Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poduredništvo: Trst, Vicolo delle Rose štev. 7

Polletna naročnina . Lir 800
Letna naročnina . . Lir 1.500
Letna inozemstvo . . Lir 2.500
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Leto IX. - Štev. 50 | Gorica - četrtek 12. decembra 1957 - Trst | Posamezna številka L. 30

Quousque tandem?

Zadnje čase je na dnevnem redu italijanske notranje politike tudi južnotirolsko vprašanje. Povod temu so dale razne manifestacije Nemcev in Italijanov na Južnotirolskem. Za kaj pa pravzaprav tu gre? Celotna stvar našim bralcem ni nepoznana. V bistvu lahko rečemo, da se pripadniki nemške južnotirolske manjšine pač borijo za izvajanje nekega zaščitnega zakona, ki ohranja njihovo narodno samobitnost, in to tako v okviru pariškega sporazuma Gruber - De Gasperi, kakor že same italijanske ustave in iz nje izhajajočih zakonov.

Tam torej gre za izvajanje nekega zakona oziroma interpretacije njegovih posameznih členov po črki in duhu. Kar pa hočemo na tem mestu poudariti, je dejstvo, da se goriški in beneški Slovenci sploh ne moremo sklicevati na noben državni zakon, ki bi nas ščitil. *(Tržaški Slovenci imajo vsaj Memorandum, ki pa čaka na — izvajanje!) Same splošne zagotovitve ustavnih členov pa za neko narodno manjšino še ne zadostujejo, niti odgovornim oblastem ne preprečujejo raznarodovalnih ukrepov. Res da živimo v demokratični državi in uživamo polno svobodo duha. Toda ni dovolj govoriti o duhovni svobodi na splošno. K tej spada tudi najosnovnejša dobrina te svobode, namreč svobodna uporaba materinega jezika. In to velja še posebej za narodno manjšino.*

Slovenci v Italiji smo edina narodna manjšina, ki je vlada še ni zaščitila. Nacionalistični krogi pravijo, da nas je premalo, ko gre za to, da bi bili zaščiteni. Te kroge bi lahko vprašali: ali je morda kaj več Francozov v dolini Aosta, zlasti pa še Ladincev na Tridentinskem, ki sicer uživajo polno zaščito?

Zakaj nas torej vlada noče zaščititi? Osnovna ugotovitev, ki temu sledi, je, da je želja odgovornih krogov izpeljati politiko postopne asimilacije. S stalnim zavlačevanjem skuša namreč Italija samo izvajati pritisk na slovensko manjšino in slabiti njen narodni odpor ter jo na ta način »demokratično« raznaroditi. Kako dolgo pa bo to trajalo? *Kjer je slovenska zavest še trdno ukoreninjena in kulturna raven ljudstva precej visoka, kot na Tržaškem in Goriškem, ni stanje še tako hudo.*

Naravnost obupno pa je na najzapadnejšem delu slovenske zemlje — v Beneški Sloveniji, ki je vsestransko zapostavljena dežela. Tu ne samo, da Slovenci nimajo svojih šol in praktičnih možnosti kulturnega udejstvovanja; ne samo, da obstoji neke vrste »železna zavesa«, ki loči tamošnje Slovence od ostalih primorskih rojakov. Prišlo je celo do tega, da Italija po devetdesetih letih svojega vladanja v nadiških dolinah sploh noče priznati, da ondi živijo Slovenci, češ da je to le neko praslovansko pleme z italijanskimi čustvi. Bolj očitnega izmikanja bi si pač za neko »zakonito« raznarodovanje ne mogli izmisliti! Treba je, da se ob tej zadevi nekoliko zamislimo vsaj mi, ki imamo več možnosti za narodno-politično delo. Prav bi bilo, da bi na to obrnili svojo pozornost tudi oni naši rojaki onstran oceana, katerih glas nekaj pomeni.

Za vse današnje žalostno stanje pa nosi nemajhno krivdo jugoslovanska uradna politika, ki se za slovensko manjšino v Italiji kaj malo zmeni. Uradna politika jugoslovanske vlade pač ne zasleduje ciljev, za katere ni zainteresirana. Ker nimamo pomoči od matične države, moramo pač sami graditi boljšo zamejsko bodočnost.

Morda je o teh stvareh vse premalo govora. Če nas nočejo slišati v Rimu, naj nas slišijo pa drugje! Zlasti svetovno javno mnenje (ki se drugače za take slučaje zanima) verjetno o vsem tem nič ali prav malo ve. Ker pa dosedaj naš glas ni prodrl daleč, se moramo poslužiti še drugih sredstev in pokazati svetu, da Slovenci živimo in hočemo živeti na svoji zemlji svobodni in enakopravni z ostalimi državljani!

Izjalovljen poizkus ameriškega satelita

Poskus s prvim umetnim satelitom v ZDA se je ponesrečil. Amerikanci so bili nad to nesrečo silno razočarani. Treba pa je pri vsem tem imeti pred očmi dejstvo, da so bili v Sovjetski zvezi poskusi tajni in nihče ne ve, koliko se jih je ponesrečilo. Šele ko so opazovališča zatrdno poročala o kroženju sputnika, so Sovjeti objavili svetu, da je njihov sputnik v vsemirju. V ZDA so tajni le poskusi z modernim orožjem, ne pa znanstveni poskusi. Napak je morda bilo le to, da so o njih vse preveč govorili in pisali. Sedaj se bodo Amerikanci znova vrgli na delo in ni dvoma, da bodo Sovjete kmalu dosegli in presegli tudi na tem področju.

V vojaškem pogledu pa so ZDA še vedno najmočnejša država na svetu tudi v pogledu najmodernejšega orožja. Sateliti, kot sta bila prvi in drugi sovjetski sputnik in ponesrečeni ameriški, so le znanstvenega značaja ne pa strateškega.

Pred pariškim sestankom

Še pred nedavnim je bilo gibalo svetovne politike v Moskvi. Sedaj se polagoma premika proti Zapadu. Atlantske države se pripravljajo na pariški sestanek predsednikov svojih vlad. Toda tudi odnosi med Zapadom in Vzhodom so postali mirnejši. Moskva pozna težave v zapadnem bloku, a ne mara ničesar podvzeti, da jih ne bi preplašila in bi te države okrepile na bližnjem sestanku svojo enotnost.

Tudi oba sputnika in medcelinska raketa, ki so ju Sovjeti vrgli v vsemirje, so okrepili enotnost Zapada. Sedaj Hruščev čaka, kaj se bo porodilo v Parizu. Med zapadnimi državami vlada enotnost glede glavnih skupnih ciljev. Toda nekatere atlantske države doživljajo svoje posebne težave, ki so vzrok nemalim trenjem. Tu mislimo predvsem na Francijo. Poleg tega pa so še načrti, kako doseči Sovjete na področju medcelinske balistične rakete. Vse to bo na zeleni mizi na zasedanju Atlantskega sveta v Parizu.

Prizadevanja italijanske zunanje politike

Italijanski zunanji minister Pella je pretresal zunanjo politiko Zapada z ameriškim zunanjim ministrom Dullesom. Prav tako je Italija izročila predlog za novo skupno politiko na Srednjem Vzhodu. Pella je odkrito povedal, da Eisenhowerjeva politika za Srednji Vzhod ne zadostuje. Koristno bi bilo, pravi Pella, če bi ZDA ter evropske zapadne države, članice Organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje, ustanovile posebni sklad za pomoč nerazvitim državam Srednjega Vzhoda. Iz tega sklada bi jim nudile gospodarsko pomoč in bi tako posredno preprečevale širjenje sovjetskega komunističnega vpliva na tamkajšnjem področju. Dulles in Pella sta priznala, da so potrebna pogostejša posvetovanja med članicami Atlantskega sveta.

Nemški ministri potujejo

O vojaških zadevah, ki jih bodo obravnavali v Parizu, se je posvetoval nemški obrambni min. Strauss z italijanskimi državniki v Rimu. Nemški zunanji minister von Brentano pa se je v imenu obolelega kancelerja Adenauerja med obiskom v Londonu podrobneje pozanimal za bodoče angloameriške načrte z atlantskim zavezništvom, zlasti o vsebini pojma medsebojna odvisnost. V Londonu so nemškemu zunanjemu ministru tudi povedali, da bi morali dati Nemci denar za vzdrževanje angleške vojske v Zahodni Nemčiji. Nemci trdijo, da Angleži do tega nimajo pravice, ker gre za skupno obrambno dolžnost, vendar pa so pripravljeni razpravljati o tem vprašanju v okviru Atlantske zveze.

Različni pogledi v ZDA

Ameriški demokr. voditelj Stevenson je sklenil, da ne bo šel na Eisenhowerjevo povabilo na sestanek Atlantskega sveta v Pariz, ker se ne strinja z nekaterimi točkami Dullesovega načrta. Poudariti je treba, da je tudi Stevenson za okrepitev atlantskega zavezništva. Razlika med njim in Dullesom je le v poudarku. Dulles daje poudarek vojaškim vprašanjem, Stevenson pa političnim, kar po vsej verjetnosti tudi bolj odgovarja hotenju evropskih članic Atlantske zveze.

Nemiri v Indoneziji

Indonezija je dosegla svojo suverenost leta 1949. Prebija se iz krize v krizo. Njeno gospodarstvo je na šibkih nogah, prebivalstvo je nezadovoljno in napetost med nacionalističnimi mohamedanci in komunističnimi politiki vedno bolj raste. Že lani so nekateri vojaški krogi v predelih Sumatre, Bornea in Celebesa oklicali neodvisnost od osrednje Sukarnove vlade, iz katere je izstopil tudi podpredsednik Hatta. Da bi ljudje pozabili na te težave in da bi ohranil enotnost države, se je Sukarno zatekel k skrajnemu nacionalizmu in sprožil gonjo za priključitev Nove Gvineje, ki je zdaj nizozemska last. Ker se prebivalstvo Nove Gvineje ni hotelo upreti Nizozemcem, so se v Indoneziji spravili na nizozemske državljane, zaplenili njihovo imovino, prepovedali njihove časopise ter jih začeli izganjati. Nizozemska se je obrnila na Atlantsko zvezo za pomoč. Tudi to vprašanje bodo obravnavali na pariškem zasedanju Atlantskega sveta.

Nesoglasija med Španijo in Marokom

Položaj v Ifniju je nejasen. Španci trdijo, da so upor v glavnem zatrli in rešili nekatere obkoljene posadke, Maročani pa trdijo, da se boji nadaljujejo. Če bi Maroko ne podprl upornikov, je možno, da Španci upor zatro, ako naglo nastopijo. V nasprotnem primeru bi se gverilska vojna zavlekla in nihče ne more napovedati, kako bi se končala. Lahko se ponovi politika Alžirije. Dobri odnosi med Španijo in Marokom so se zaradi uporov v Ifniju precej ohladili.

Dogodki v Italiji

Nanizajmo nekaj značilnejših dogodkov iz italijanske notranje politike v zadnjih časih:

Največ hrupa je zbudil govor notranjega ministra Tambronija v parlamentu, kjer je ta minister razgalil monarhistično upravo v Neaplju. V tem največjem južnoitalijanskem mestu imamo najmočnejšo monarhistično trdnjavo cele republike, saj je komandant Lauro, vodja monarhistov, dobil pri zadnjih občinskih volitvah ogromno večino. Ta mož vlada kot župan Neaplja že vsa leta po vojni in je postal nekak nekronani kralj tega mesta. Na njegov račun si je ljudstvo začelo že pripovedovati razne zgodbice kot o kralju Matjažu, ki je prinesel zlate čase za Neapelj in jih bo nekoč za vso državo. Sedaj je pa kar naenkrat minister Tambroni povedal v parlamentu, da je vlada poslala v preteklem poletju posebno komisijo v Neapelj, da preišče poslovanje tamkajšnje občinske uprave, kajti občina je bila iz leta v leto vedno bolj pasivna. Njeni dolgovi so narastli na 30 milijard lir. Ta komisija je ugotovila raznovrstne nepravilnosti v upravi občine; tako so n. pr. darovali privatnikom za razne usluge 40 občinskih avtomobilov, druge so dali na uporabo, anagrafski urad da je v obupnem stanju, kakih 10% volivcev, da je vpisanih, a jih nikjer ni itd. Vse to je pač porazno vplivalo na vse monarhistično gibanje, ki je v komandantu Lauru videlo svojega malika. Lauro se sicer izgovarja, da pri obilici dela ni mogel paziti na vse malenkosti, a njegov sistem življenja na račun države je le preveč značilen za vse njegove rojake z Juga, da bi mogel kdo verjeti njegovim izgovorom.

Drugo vprašanje, ki razburja ital. notranjo javnost, je reforma senata. Zopet se je tudi glede tega oglasil minister Tambroni in zahteval, naj se senat predčasno razpusti, tako da se bodo mogle vršiti volitve istočasno za poslansko zbornico in za senat, in sicer zadnjo nedeljo maja ali prvo junija. V nasprotnem primeru, pravi minister, bomo imeli v razdalji enega leta dvojne volitve, ki bodo požrle ogromnega denarja (ene državne volitve stanejo 50 milijard lir, je povedal Tambroni), na drugi strani pa bo za dve leti ohromljeno delo parlamenta, ki bo prvo leto čakal na volitve poslancev, drugo leto pa na one senatorjev. Zato je v imenu vlade zahteval, naj senat in poslanska zbornica izglasujeta zakon, po katerem bo življenjska doba senata enaka oni poslanske zbornice, to je 4 leta in ne 5 kot sedaj. Toda ne senatorji ne poslanci se ne morejo glede tega zediniti. Zedinili so se le v tem, da bodo v prihodnje izvolili več senatorjev in sicer enega na 150 tisoč prebivalcev ter da bodo senatorje še naprej volili po deželah. Tako bomo v novem senatu imeli nekaj nad 300 senatorjev, poslancev bo pa še enkrat toliko.

Precejšen obseg je zavzela tudi zadeva o procesu zoper škofa v Prato. O njej so govorili tudi v parlamentu. Toda o tej zadevi bomo prihodnjič več poročali.

Iz socialne politike pa moramo omeniti izglasovanje člena 10 agrarnega zakona o cikličnosti zadostnega vzroka, ki ga je izglasovala poslanska zbornica. S tem členom se določa, da ima gospodar pravico po preteku neke določene najemninske dobe vzeti spolovinarju ali najemniku zemljo, če jo sam misli obdelovati, tudi brez upravičenega vzroka. Dočim ves čas, kar traja pogodba, tega ne more storiti, če nima upravičenega vzroka. Pogodba pa traja od 12 do 18 let, kakor je značaj najemninskih odnosov. Zdi se, da bo sedaj z ostalimi členi tega zakona hitreje šlo pri glasovanju.

Prav tako je za narodno življenje važen ukrep, da se podjetja IRI ločijo od Confindustrije. To se pravi, da se podjetja, pri katerih je v pretežni meri naložen državni kapital, (taka podjetja financira ravno IRI), ločijo od podjetij privatnega kapitala (taka podjetja so včlanjena v Confindustriji). To je drzen korak k socializaciji, ki ga je naredila sedanja Zolijeva demokrščanska vlada.

Jugoslavija noče vojaške pomoči ZDA

Maršal Tito je izjavil ameriškemu veleposlaniku Riddlebergerju, da se Jugoslavija odreka bodoči ameriški vojaški pomoči. ZDA so ta sklep sprejele in odpovedale pomoč, ki so jo dajale sedem let. Sedaj bo Jugoslavija glede svojega orožja odvisna od vzhodnega bloka.

CKKPJ na zasedanju

Na Brionih je zasedal CKKPJ. Uradno oročilo o sklepih zasedanja med drugim pravi, da je zastopstvo jugoslovanskih komunistov pravilno ravnalo, ko ni v Moskvi sodelovalo na sestanku 12 komunističnih partij in da ni podpisalo izjave, sprejete na tem sestanku. V njej so namreč nekatera gledišča in ocene, ki nasprotujejo stališču jugoslovanskih komunistov in so po njihovem mnenju nepravilne. Poročilo ne pove, katere so te ocene, toda jasno je, da gre za očitek revizionizma, ki ga je maršal Tito v javnem delu razprave na brionskem plenumu tudi omenil ter odklonil in obsodil.

DEVET TISOČ DRŽAVNIH PODPOR REVNIM IN NADARJENIM DIJAKOM

Poslanska zbornica je dne 29. novembra začela z razpravljanjem o zakonskem osnutku, ki je že takoj ob začetku zbudil po vsej Italiji veliko zanimanje in pričakovanje.

Po tem zakonskem osnutku bo država vsako leto podelila štiri tisoč državnih podpor po 140 tisoč lir in pet tisoč po 240 tisoč lir revnim, a nadarjenim dijakom. Prvih štiri tisoč podpor bodo podelili učencem, ki so dovršili osnovno šolo in nameravajo nadaljevati študije na nižjih šolah; drugih pet tisoč pa bodo razdelili med najpotrebnejše učence višjih šol. Pravico do tega natečaja pa imajo le oni učenci, ki so dovršili osnovno, odnosno nižjo šolo s povprečnim redom 7 ter pripadajo družinam, ki plačujejo najnižji davek, ter posečajo šolo izven občine, kjer stanujejo.

V prvem letu, ko bo zakon stopil v veljavo, bo država izdala za ta sklad 760 milijonov lir. Iz leta v leto se bo ta sklad večal in bo leta 1968 dosegel 12 milijard. Število podpor se bo tedaj dvignilo na 49 tisoč.

ALI BODO RES PODALJŠALI ŠOLSKO LETO?

Prosvetno ministrstvo proučuje možnost, kako bi podaljšalo šolsko leto 1957-58, da bi vzgojiteljem uspelo izpolniti ves šolski program. Govori se, da bodo šolsko leto podaljšali do konca junija odnosno do začetka julija. Letošnje šolsko leto je utrpelo veliko škodo zaradi azijske gripe, saj so bile skoro po vsej Italiji šole za dalj časa prekinjene.

Božične počitnice bodo vsekakor kakor vsako leto; prvo tromesečje se bo zaključilo dne 20. januarja.

NAŠ TEDEN V CERKVI

15. 12. nedelja, 3. adv.: sv. Konrad, spozn.
16. 12. ponedeljek: sv. Evzebij, škof
17. 12. torek: sv. Lazar, škof
18. 12. sreda, kvatrna: sv. Teotim, muč.
19. 12. četrtek: sv. Urban, p.
20. 12. petek, kvatrni, sv. Evfen, muč.
21. 12. sobota, kvatrna: sv. Tomaž, ap.

*

SV. TOMAŽ, apostol. Vernikom je posebno znan po svojem dvomu, da imamo izraz »neverni Tomaž«, ki ga uporabljamo v vsakdanjem govoru: »ne bodi neverni Tomaž«.

Tudi apostoli niso bili glede Jezusovega vstajenja lahkoverni. Ko je Jezus stopil med nje, so menili, da vidijo le njegovega duha. Jezus jim je rekel: »Potipajte, saj duh nima kosti!... Imate kaj jesti« in je jedel. Tako so videli, da je vstal s telesom.

»Vendar,« kot piše sv. Gregorij, papež, »nam je apostol Tomaž s svojim dvomom še bolj potrdil Jezusovo vstajenje.«

Ko je osmi dan po vstajenju, na belo nedeljo, Jezus v drugo prišel med apostole skozi zaprta vrata, je rekel Tomažu: »Deni svoj prst semkaj in poglej moje roke: podaj svojo roko in jo položi v mojo (desno) stran in ne bodi neveren, ampak veren!« Tomaž se je tako prepričal in zaklical: »Moj Gospod in moj Bog!«

Če bi Tomaž ne bil po Jezusovi smrti hodil sam svojo pot in bi bil že za veliko noč v sobi zadnje večerje, bi ne bil ostal toliko časa v dvomu in neveren glede Jezusovega vstajenja. —

Ne izogibaj se družini, dobri družbi, organizaciji, sicer postaneš čudak.

Pri povzdigovanju molimo v znak vere, gledajoč na sv. hostijo, Tomažev vzklik: »Moj Gospod in moj Bog!« (7 let odp.)

IZ SV. EVANGELIJA

Isti čas so poslali Judje k Janezu iz Jeruzalema duhovnikov in levitov, da so ga vprašali: »Kdo si ti?« — Priznal je in ni tajil; priznal je: »Jaz nisem Kristus.« — In vprašali so ga: »Kaj torej? Si Elija?« — Rekel je: »Nisem.« — »Si li prerok?« — Odgovoril je: »Ne.« — Rekli so mu torej: »Kdo pa si? da odgovor damo tem, ki so nas poslali. Kaj praviš sam o sebi?« — Rekel je: »Jaz sem glas vpijočega v puščavi: Izravnajte pot Gospodovo, kakor je rekel prerok Izajija.« — In kateri so bili poslani, so bili izmed farizejev. In vprašali so ga ter mu rekli: »Kaj torej krščuješ, če nisi ne Kristus ne Elija? ne prerok?« — Janez jim je odgovoril: »Jaz krščujem z vodo; sredi med vami pa stoji, katerega vi ne poznate, ta, ki pride za menoj, ki je pa pred menoj, in jaz nisem vreden, da bi mu odvezal jermen njegovega obuvala.« — To se je zgodilo v Betaniji, onstran Jordana, kjer je Janez krščeval.

*

Janezove vrline so bile številne. Dokazal je globoko in brezhibno vero v Boga, v božje bivanje, v božje pravice, v Jezusovo božanstvo in odrešilno poslanstvo, v potrebo temeljite dobrote in Bogu dopadljive svetosti. Dokazal je ognjevito ljubezen do Boga. Dokazal je veliko pokoro in samozatajevanje. Dokazal svojo nesprevrgljivo značajnost, neoporečno poštenost, popolno čistost in brezmadežnost. Dokazal je svetniško zrelost, modrost, skromnost, treznost in globino življenja. Dokazal možatost in klenost, odkritosrčnost in resnicoljubnost. Dokazal moralno trdnost, presunljivo ponižnost in neustrašeno ter neuklonljivo borbenost. Dokazal potrebno versko odločnost in dokončno vztrajnost v dobrem. Bil je lep, klen, izklesan značaj. Bil je sovražnik greha in vsega slabega. Sovražil je laž, ljubil je resnico, ljubil brezmejno Boga in vse božje stvari. Dal je življenje za Boga in božjo postavo. Bil je zares od Boga. Končal je sicer obglavljen, a danes živi blažen v nesmrtni nebeški slavi.

Vsak, kdor hoče priti v nebesa, t. j. na kraj prave in večne blaženosti, mora hoditi po poti svetosti. Greh nas vodi v pekel, samo svetost nas varno vodi v nebesa. Oklenimo se je! Vzemimo resno naše življenje, da nam ne bo na smrtno uro žal! Potrebna nam je resnost. Grešniki so kakor pijanci, katerim manjka človeška treznost. Neresni in lahkomiselni ljudje so pa kakor otroci, katerim manjka zrelost, pamet in razsodnost.

Bodimo še mi polni globoke in brezhibne vere, polni ognjevite in stanovitne ljubezni do Boga! Borimo se za Boga in božje pravice! Borimo se zoper greh in skušnjave in vse slabo! Delajmo dolžno pokoro, živimo trezno in pošteno! Gojimo svetost, edino zveličavno svetost, in velika bo naša posmrtna uteha, veliko naše plačilo v nebesih.

FATIMSKI ŠKOF JE UMRL

V sredo je umrl škof Jožef Alves Correia da Silva, ki je vodil škofijo Leiria na Portugalskem. Škofijo je vodil od leta 1920 dalje. V njegovo škofijo spada tudi znamenita božja pot — Fatima.

DOBRI POLICISTI

Ameriška katoliška organizacija policistov je pripomogla 42 mladeničem, da so dosegli duhovniški poklic. Z denarnimi prispevki so jih podpirali ves čas njihovega študija in sedaj se jih ti novomašniki vsak dan hvaležno spominjajo pri sveti maši.

DOGOVOR MED SV. STOLICO IN BOLIVIJO

V sredo četrtega decembra je bil podpisan važen dogovor med sv. stolico in Bolivijo, ki bo gotovo zelo pospešil misijonsko delo v tej deželi. Bolivija je odobrila ustanovitev šestih novih apostolskih vikariatov in bo odobrila tudi nove, ki bi jih ustanovila sv. stolica. Vikariate bodo vodile misijonske družbe. — Zelo važen je dogovor, naj apostolski vikarji na svojem ozemlju poskrbijo za verski in moralni pouk po vseh šolah. Imajo tudi pravico, da ustanavljajo osnovne, srednje in strokovne šole.

Sveta stolica se obvezuje, da bodo misijonarji podpirali delo države na kulturnem in gospodarskem področju.

MATI IN SIN REDOVNIKA

Nenavadna slovesnost se je vršila v dominikanskem samostanu Woodchester na Angleškem. V samostanu je prejel mašniško posvečenje pater Nikolaj Wollard, član dominikanskega reda. Pri posvečenju je bila prisotna njegova mati, ki je tudi članica istega reda. Po smrti svojega moža je stopila v samostan.

USPEH SLOV. DUHOVNIKA V AMERIKI

V ameriški župniji v Wisconsin, ki jo vodi slovenski duhovnik Lojze Koren, so v zadnjih letih zelo porasli duhovniški poklici. Lojze Koren je v župniji od leta 1949 dalje. Do njegovega prihoda že 40 let ni bilo v župniji nobenega duhovniškega in ne redovniškega poklica. Zato je začel posebno molitveno akcijo, ki je kmalu rodila lepe uspehe. Doslej se že 9 mladeničev pripravlja na duhovniški stan, 9 deklet je vstopilo v samostan.

KAJ BO S KARDINALI?

V Rimu je umrl po kratki bolezni kardinal Adeodato Piazza, ki je bil nekaj časa patriarh v Benetkah; zadnja leta pa tajnik konsistorialne kongregacije pri rimski kuriji. Imel je 73 let, a je bil med najmlajšimi kardinali pri rimski kuriji. Z njegovo smrtjo se je število kardinalov skrčilo na 57; med temi je 18 italijanskih in 39 neitalijanskih.

Navadno šteje kardinalski zbor 70 kardinalov. Zato se v svetu, zlasti v italijanskem, vprašujejo, kaj misli sveti oče. Ali ne misli imenovati novih? In še ti, ki so sedaj živi, so povečini zelo stari! In če sveti oče umre, saj je sam star?

Govorilo se je že, da misli sveti oče povečati število kardinalov. Saj je več narodov, ki so v novejšem času stopili v Cerkev, ki bi radi imeli svojega zastopnika v kardinalskem zboru. Nekatera mesta, ki imajo navadno vedno škofa za kardinala, tudi čakajo na imenovanje. Tako na primer Dunaj in Milan.

Kaj namerava sveti oče? Vsako ugibanje bi bilo brez smisla. Nihče ne ve. Vsekakor pa ima sveti oče v tej stvari gotovo velike in pogumne načrte, ki pa zahtevajo časa in potrpljenja.

Veličastna proslava v Clevelandu

Snežilo je kot o Božiču, ko so se začele zgrinjati k Sv. Vidu verne slovenske množice, da prisostvujejo cerkvenim svečanostim ob priložnosti proslave zlate maše ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana, na praznik Kristusa Kralja v Clevelandu.

Pri slovesni sv. maši je pridigal angleško clevelandski pomožni škof Kroll, slovensko pa kanonik Kraljič. Zlatomašnik je delil sam sv. obhajilo, ki ga je prejela skoro vsa cerkev.

Popoldne je bila v novi farni dvorani velika akademija s pestrim in skrbno sestavljenim sporedom, ki je poslušalce navdušil.

Med častnimi gosti so bili poleg škofa Gregorija Rožmana dr. Miha Krek z gospo in dr. B. Vošnjak za Slov. nar. odbor, ing. Drašler z gospo v imenu clevelandskega župana A. Celebrezza, J. Zalar, glavni tajnik KSKJ, John Kovačič v imenu clevelandskega mestnega sveta, župniki treh slovenskih clevelandskih fara msgr. J. Oman, č. g. Jager in č. g. L. Baznik, msgr. Škerbec, dr. Kraljič in še več drugih.

Navzoče je pozdravil predsednik prireditvenega odbora F. Sfiligoj, ing. J. Sodja pa je govoril o nalogah in pomenu duhovništva.

G. Novak je v družbi slovenskih deklic v narodnih nošah izročil škofu duhovni šopek, prisrčno mu je pa zlasti čestitala slovenska šola Sv. Vida.

V imenu clevelandskega župana je zlatomašniku čestital in mu želel vrnitev v svobodno domovino član mestne vlade ing. L. Drašler, v imenu mestnega sveta g. J. Kovačič, ki mu je izročil tudi pismeno čestitko celotnega mestnega sveta, sklenjeno na seji. Tudi mestni očetje zlatomašniku čestitajo in mu žele, da bi se lahko vrnil v svobodno domovino. Glavni tajnik Kranjske Slovenske Katoliške Jednote g. J. Zalar je v imenu jednote zlatomašniku čestital in mu izročil denarni dar. Pevski zbor »Ilirija« je zapel Tomčev »Pozdrav škofu«. Sledila je deklamacija — prigodnica »Zlatomašniku«. V ostalem sporedu so s slovenskimi narodnimi in umetnimi pesmimi nastopili zbori »Korotan«, »Slavček« in ameriški slov. oktet. Poleg simboličnih vaj in klavirskega nastopa so se lepo izkazale tudi deklice iz slovenske šole sv. Vida. Prizor »Naša luč« K. Mauserja je bil za tako priložnost prav posrečen. Akademijo so zaključili združeni pevski zbori s Premrlovo »Mati, svetuj nam!« in Vodopivčevo »Kristus Kralj«. Spored je bil torej obširen in bogat.

Škof se je na kraju vsem sodelavcem in občinstvu zahvalil za čestitke in dobre želje in poudaril potrebo po medsebojni povezavi po vsem svetu raztresenih rojakov.

Proslava je nad vse lepo uspela, pokazala pa tudi, kako Slovenci, pa tudi drugi Amerikanci Ljubljanskega škofa spoštujejo.

Zlate maše škofa dr. G. Rožmana se je v lepem uvodniku spmonil najvažnejši mestni časopis »Plain Dealer«, posvečena pa ji je bila tudi večina slovenske oddaje na radio postaji WERE.

SKUPNO ROMANJE V LURD

VPRAŠANJA — ODGOVORI

Dobili smo nekaj vprašanj v zvezi z romanjem v Lurd; zdi se nam koristno, da vprašanja in odgovore objavimo:

1. Ali je mogoče za tako dolgo pot, ko se bomo vozili tudi ponoči, naročiti spalni vagon? — Mogoče je; toda kdor se hoče voziti v spalnem vozu, mora doplačati lepo vsoto za listek 1. razreda. Mora biti tudi zadosti oseb za spalni voz. Kdor bi rad udobnost v spalnem vozu, naj to pove takoj ob vpisu sedaj v decembru.

2. Ali morejo iti z nami na pot tudi bolniki? — Lurd je v prvi vrsti tolažba in pomoč za vse trpeče. Bolniki morejo iti v Lurd, toda s tako imenovanim modrim vlakom organizacije Unitalsi. Naše romanje je namenjeno za zdrave ljudi; morejo se pridružiti bolehni ljudje le, če ne potrebujejo posebne zdravniške postrežbe.

3 Ne bi spremenili sporeda tako, da bi odšli na pot iz Trsta že v četrtek 24. julija zvečer? Tako bi se po Italija, ki jo že poznamo, vozili ponoči, po Franciji pa podnevi? — To je nemogoče, ker bi tako bili na vlaku po dve noči v vsako smer, kar je po mnenju večine preveč naporno. Ostane: odhod iz Trsta v petek 25. julija zjutraj.

4. Neki romar skoro ne verjame, da bomo napravili zaradi Goričanov dolgo pot čez Videm in naprej v Benetke. — Razumljivo je, da samo po nekaj potnikov ne bo vozil tržaški vlak čez Gorico in Videm. Toda Goričani že tiho pravijo, da jih bo sorazmerno več kakor Tržačanov. Če bo treba, se bo vlak ustavil tudi v Krminu.

5. Ali je knjižica, ki jo dobi v juniju vsak romar, že všteta v dani vsoti? Ali bo v knjižici poleg sporeda tudi kaj o Lurdu, ali bodo notri imena vseh romarjev; bo to obenem romarski molitvenik? — Knjižica je všteta v dani vsoti in ne bo posebnega plačila. V knjižici bo vse samo najbolj nujno in potrebno, kolikor ja pač mogoče spraviti na 32 strani knjižice. Vsekakor bo objavljeno, kako so zastopane posamezne župnije in vasi. Sicer pa bomo to objavili kmalu po zadnjem decembru.

6. Ali morem za potne stroške plačevati v mesečnih obrokih? — Da, saj je bilo že povedano; toda decembra poravna vsak romar 5.000 lir in 25. junija mora biti celotni račun v redu.

7. Ali se ne bi ustavili tudi v Monte Carlo in v Nizzi? — Ustavili se že bomo in še marsikje drugje, toda iz vlaka stopimo za več ur samo v Marseju in v Turinu, drugače zaradi daljave ni mogoče.

8. Kako je z romarji, ki imajo na primer polovično ali brezplačno vožnjo na italijanskih železnicah? — Na to vprašanje odgovorimo v božični številki »Kat. glasa«. Vsekakor se takšni srečni potniki takoj prijavite.

*

Prijavite se v decembru pri svojem duhovniku v domači župniji. Po decembru ni več časa za prijavo. — Tisti, ki ste se že odločili za Lurd, dajte poguma drugim, ki še visijo med »bi — ne bi«. — Pomagajmo mladim ljudem, da bodo lahko šli z nami. Romarji! Dobro si spravite letak s sliko naše poti v Lurd! — Vprašujte, svetujte, da se celotno romanje dobro pripravi. —

Goriška katoliška mladina pod Marijinim praporom

Goriška mladina, zbrana pod Marijinim praporom, se je na praznik Brezmadežne navdušeno poklonila svoji Gospe, obnovila svoje posvečenje in bo sedaj z novim pogumom nadaljevala boj za zmago Marijinega duha v svetu.

Goriška dekliška Marijina družba je s tem dnem začela svoje jubilejno leto. 25. marca prihodnje leto bo namreč ta Družba praznovala petdeseto leto svojega obstoja. Zato je prav, da je začela svoje jubilejno leto z lepim praznikom Brezmadežne in da ga bo spet zaključila na ta praznik. Jubilej goriške Marijine družbe sovpada z jubilejem lurških prikazanj, zato je veselje dobrih družbenic še večje. Ta dan je bil tudi sprejem novih članic. Pridigal je pa dr. Škerl iz Trsta.

Tudi Mladeniška Marijina kongregacija je na Brezmadežno slavila svoj največji praznik. Ob 3h popoldne je bil o cerkvi sv. Ignacija na Travniku slovesen sprejem med kandidate MMK. Sprejetih je bilo okrog 15 fantov, ki so se tako postavili pod prapor Marijine legije. Slovesnost je opravil voditelj MMK č. g. Mazora, prisotni pa so bili tudi ostali člani MMK, ki so s petjem himne »Zmagala si« zaključili lepo slavnost.

Redovna preobleka pri Marijinih sestrah čudodelne svetinje

Na praznik Brezmadežne so pri Marijinih sestrah v Gorici slavili prvo redovno preobleko.

Preoblečeni sta bili gdč. Silva Slavec — sedaj s. Darina in gdč. Jelka Šturman — sedaj s. Imakulata, obe iz dobrih, vernih družin iz Mačkovelj, oziroma iz Ricmanj. Velikodušno so verni starši darovali svoje najdražje hčerke Bogu. Velikost žrtve so prav posebno občutili starši s. Darine, saj so darovali Bogu svojo edino hčerko, zato nič čuda, če v začetku niso mogli prikriti svoje bolečine. A pogled na njihovo, v Bogu srečno hčerko, jih je pomiril in potolažil.

Vso slovesnost je vodil msgr. Srečko Gregorec, kateri je tudi v temeljitem govoru prav lepo poudaril pomen praznika, delovanje Marijinih sester v prid trpečih bolnikov, ter lepo ohrabril starše, naj z veseljem doprinesejo žrtev, katero jim bo dobri Bog velikodušno poplačal.

Dekle, če te Bog kliče v svojo bližino in če ti je dal samaritanskega duha in Med redom preoblek in med sv. mašo so lepo prepevale pevke goriške Mar. družbe. bi rada lajšala bolečine ubogim, pridi! Vzvišeno delo je strežba bolnikov. »Bolan sem bil in ste k meni prišli...«

Priglasiš se lahko na naslov: Marijine sestre čudodelne svetinje, Gorica, ulica Cantu 4.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

GLASBENO ŽIVLJENJE V CLEVELANDU

Meseca novembra je Glasbena Matica podala v dvorani Slov. narodnega doma znano in priljubljeno opero Carmen. Bil je to praznik ne samo za Glasbeno Matico, ampak za ves slovenski Cleveland.

Glasbena Matica je dosegla z nedeljsko predstavo krasen uspeh. Bila je to brez dvoma ena najboljših predstav, kar jih je zbor tekom zadnjih let podal, piše Ameriška Domovina.

V začetku novembra pa je Mladinski pevski zbor Slov. delavskega doma nastopil s koncertom in malo igro. S tem nastopom v zvezi piše »Ameriška domovina«:

»Drugemu slovenskemu rodu v tej deželi se je težko naučiti, govoriti in pravilno izrekati slov. besede, še težje je to tretjemu rodu, kateremu pripada dober del članov tega zbora. Kljub temu pesmi lepo slovensko zvene.

Pomislite, da večina teh otrok ne sliši slovenske besede nikoli razen na vajah. Nekateri imajo samo mater, drugi samo očeta slovenskega rodu, nekaj jih je čisto druge narodnosti, pa vendar slovensko pojo.«

Lep zgled in opomin marsikaterim našim ljudem!

SLOVENSKA BIRMA V TORONTU

Ob koncu oktobra so imeli Slovenci v Torontu tridnevno češčenje Najsvetejšega. Pobožnost je vodil škof dr. G. Rožman, ki je govoril o Bogu. Po tej 40-urni pobožnosti je prevzvišeni podelil skupini slov. otrok zakrament sv. birme.

R A Z N O

IZKAZNICE IN POTNI LISTI

Z novim letom bodo začeli izdajati nove osebne izkaznice. Te bodo v vsem enake prejšnjim, edinole na zadnji strani bodo imele neke vrste potni list, ki bo veljal za države, ki bodo ta poenostavljeni potni list priznale. Na primer take, za katere ni treba sedaj nobenega vizuma. Razume se, da bo to četrto stran izkaznice potrdila kvestura.

Govori se tudi, da bodo na mesto dosedanjih propustnic za Jugoslavijo izdali nove, ki bodo imele fotografijo. Tako ne bo potrebna osebna izkaznica, kar je do sedaj povzročilo marsikatero sitnost.

V Rimu že več časa razpravljajo o poenostavljenju pri izdaji potnih listov. Tako je senat pred kratkim odobril nove predpise za njih izdajanje. Potni list bo veljal za pet let in ne samo za eno. Zanj bo treba plačati 5000 lir, če bo veljal za pet let. Takse pa ne bodo plačali vsi. Nekateri bodo potni list dobili zastonj. Tako na primer: revni, vdove in sirote, časnikarji, delavci, profesorji in dijaki, duhovniki itd.

V MILANU SO POSTAVILI 15-METRSKO JELKO

Ob navzočnosti gospe Karle Gronchi, predsednice Ženskega odbora italijanskega Rdečega križa, so v soboto 8. decembra postavili na trgu pred milansko stolnico veliko petnajstmetrsko jelko. To jelko je v znak prijateljstva darovala Francija Italiji. Gospa Gronchi je pritisnila na gumb in na drevesu je zažarelo nad šest sto lučič. Sedaj bo ta jelka skozi ves božični čas opominjala mimoidoče na potrebe najubožnejših in jih pozivala k pravemu razumevanju za bližnjega.

Izšel je PASTIRČEK
za mesec december

PREPOZNO

Jaka: »Čul sem o tvoji zaroki. Čestitam.«
Matija: »Dragi prijatelj, prihajaš prepozno: jaz sem bil zaročen.«
Jaka: »Tako? No, morda je celo boljše tako, saj ona ni bila lepa in tudi ne bogata. O dobrih duševnih lastnostih pa tudi ni govora pri njej. Ali si torej razbil zaroko?«
Matija: »Nasprotno, oženil sem se...«

Bogastvo je kakor slana voda: čim več je piješ, tem bolj narašča žeja. (Aristotel)

Italijansko gospodarstvo in SET

V rimskem parlamentu se debata o kmečkih pogodbah nadaljuje. Ko se bo zaključila, bo šla v zgodovino kot ena najdaljših parlamentarnih razprav ne samo v rimskem parlamentu nego sploh v katerem koli parlamentu. Poslanci razpravljajo o teh pogodbah z raznimi presledki že nekaj mesecev. Vse kaže, da se bo razprava ugodno končala za kmečke najemnike in da bodo prodrla nekatera načela, ki jih zastopa naprednejša in modernejša kmečka socialna politika. Ko bo ves potek teh razprav znan in ko bo novi zakon izglasovan, bomo o njem kaj več poročali. Danes hočemo opozoriti le na nekaj problemov italijanskega kmetijstva, ki so končno tudi naši problemi.

Celotno italijansko kmetijstvo se nahaja v nekem prehodnem kritičnem položaju. Ta prihaja iz dejstva, da prodira mehanizacija in nov način obdelovanja zemlje vedno bolj na široko med ital. kmetijstvo. Iz tega sledi potreba po spremembi proizvajanja raznih pridelkov; n. pr. vedno manj površin uporabljajo za žitarice in vedno več za povrtnino in za južne pridelke ter za sadje, kakor tudi za živino. Ta težnja se bo še povečala v prihodnje, ko bo stopila v veljavo pogodba o Skupnem evropskem tržišču (SET). Pričakuje se, da bo ta pogodba, ki stopi v veljavo 1. jan. 1958, še bolj pognala ital. kmetijstvo na pot večjega pridelovanja južnih pridelkov in sadja ter povrtnin, a manj žitaric. Mehanizacija povzroča tudi večjo nezadovoljstvo z življenjem na kmetih, ker ob traktorju spoznavajo kmetje, koliko lažje je življenje in delo v industriji, kjer opravljajo stroji vsa težja dela in ne samo nekatera.

Kmetijsko vprašanje je važno, saj zadeva 40% ital. prebivalstva, kajti toliko ga živi od kmečkega dela.

Prvo, kar nas zadene ob pogledu na gospodarsko stanje kmeta, so nizki dohodki od kmetijskega dela. Naredili so statistiko in ugotovili, da je bil v preteklem letu srednji dohodek za delovni dan na osebo v kmetijstvu okrog 850 lir, v industriji pa 1990 lir. Torej še več kot enkrat toliko. To razliko med dohodki v industriji in v kmetijstvu opažamo sicer tudi drugod, vendar ne v tolikem razmerju kot v Italiji. Vprašali so se, od kod ta razlika. Dali so nekaj odgovorov:

1. Prevelika razlika med cenami kmečkih proizvodov pri kmetu in pri razprodajalcu. Kmet mora oddati svoje pridelke po razmeroma nizkih cenah, konsument pri razprodajalcu pa mora plačati iste proizvode po zelo višjih cenah. Ta pretirana razlika gre vsa v škodo kmetu, kajti konsument, ker so cene visoke, kupi manj, kmet zato proda manj in cene so zato nižje. Če bi bile cene pridelkom pri razprodajalcih nižje, bi konsumenti kupili več, kmet bi več prodal in tudi cene pri kmetu bi bile nekoliko višje. Tako bi oba imela korist, kmet in konsument. Od visokih cen pa imata oba izgubo, dobiček pa le trgovec.

Če k temu pridamo še visoke cene industrijskih proizvodov, ki jih mora kmet kupiti, pa dobimo še bolj utemeljen razlog, odkod nižji dohodek od kmečkega dela. Ko bi vsaj država to upoštevala in bi manj obdavčevala kmečka posestva! Toda tudi davčni vijak je do kmeta večkrat pretirano hud.

Odpomoči bi se dalo s še intenzivnejšo mehanizacijo. Glede te je v Italiji stanje naslednje:

En traktor pride na 110 ha orne zemlje. Vendar je razlika velika med raznimi pokrajinami. V severni Italiji n. pr. pride en traktor na 45 ha, v srednji eden na 136, v južni eden na 212, na otokih eden na 281. Če primerjamo Italijo z drugimi državami vidimo, da v Angliji in v Švici pride en traktor na 16 ha orne zemlje, v Franciji eden na 71, v Jugoslaviji eden na 853.

Da je mehanizacija še vedno tako malo razvita v primeru z najbolj naprednimi državami, je krivda tudi na kmetu samem, ki kaže premalo razumevanja za združeno delo. V slogi je moč, z združenimi močmi se marsikaj naredi, kar posameznik ne more. Razumevanja za združeno delo med ital. kmeti je pa silno malo. Njih zadruge so redke in še te premalo med sabo povezane. Povečini ne presegajo mej domače občine.

Pomanjkljivost ital. kmetijstva je tudi v tem, da imajo premalo tehničnega osebja. Kmečkih tehnikov v vsej državi očitno primanjkuje, prav tako tudi tehničnih kmečkih šol. Imamo veliko industrijskih šol, precej trgovskih strokovnih in srednjih šol, malo ali skoro nič kmečkih. In vendar danes potrebuje kmet za sodobno gospodarjenje prav tako primerne strokovne izobrazbe kakor obrtnik ali industrijski delavec. Kljub temu se za strokovno izobrazbo kmeta naredi toliko kot nič. N. pr. na 100 diplomirancev raznih tehničnih šol pridejo komaj 4 diplomiranci kmetijskih tehničnih šol; na 20 tisoč univerzitetnih diplomirancev imamo komaj 400 iz agrarie.

Taki so torej križi in težave, ki se z njimi otepa sodobno ital. kmečko gospodarstvo. Nekateri niso samo ital. gospodarstvu lastni, najdemo jih tudi drugod; nekateri so pa le pretežno italijanski, zato bodo morali zanje poiskati lastno rešitev. Do tega pa mora priti, sicer bo ital. kmečko gospodarstvo ob dotiku z veliko bolj naprednim kmetovanjem v zapadnih državah prišlo v neizhodno krizo, ko se bodo uveljavile rimske pogodbe o Evratomu in Skupnem tržišču.

H. K.

Anton Grdina je umrl

Iz Clevelanda je prišla vest, da je dne 1. decembra po daljši bolezni umrl Anton Grdina. Ta mož ni znan samo ameriškim Slovencem, temveč tudi nam Goričanom, saj je obiskal našo deželo leta 1954, ko se je vračal iz Slovenije, kjer je po dolgih letih bil na obisku. Tedaj se je 80-leten povzpel tudi na Sv. Višarje. Tu v Gorici je bil gost odbora Kat. doma, saj je v ZDA predsedoval tamkajšnjemu odboru za Kat. dom v Gorici. Tudi njegova je bila zasluga, da je mogel goriški odbor kupiti stavbo in zemljišče v ul. XX. Sept., ker je pomagal pri nakupu z znatnim darom tisoč dolarjev. Ko smo se od njega poslavljali, smo upali, da nas bo še kdaj obiskal, saj je bil še tako čil in svež. Sedaj vemo, da ga ne bo več; živel pa bo v našem hvaležnem spominu.

Z Antonom Grdino so izgubili ameriški Slovenci svojega pionirja in vodnika, prijatelja in dobrotnika ter svojega najpomembnejšega katol. laika.

Rodil se je 27. aprila 1874 v Preserjah pri Ljubljani. Leta 1897 se je izselil v ZDA k starejšemu bratu. Delal je v tovarnah in istočasno pomagal novodošlim z nasveti in pogumom. Takrat so bili Slovenci nepoznan narod; domačini so jih imeli za Poljake ali Krainarje. Brez lastne cerkve in duhovnika so bili prepuščeni brezvestnim izkoriščevalcem. S samo ljudskošolsko izobrazbo se je Grdina povzdignil do odličnega gospodarstvenika, narodnega voditelja in katoliškega organizatorja.

Leta 1903 je odprl majhno trgovino s pohištvom in že leta 1908 lastni pogrebni zavod. Po prvi svetovni vojni je prepričal prijatelje, da so ustanovili slovenski bančni zavod »The North Amerikan Bank«, katere predsednik je bil od leta 1930 dalje. Ta denarni zavod je veliko pripomogel, da so Slovenci v Clevelandu začeli kupovati lastne hiše in se gospodarsko močno uveljavili. Kot predsednik Kranjsko slovenske katoliške jednote od leta 1919 do 1927 je prenovil in vlil novo življenje v to veliko slovensko podporno organizacijo v Ameriki. Vzpodbujal je graditev slovenskih narodnih domov po vseh Združenih državah; pripomogel k ustanovitvi svetovno znanih kulturnih vrtov v Clevelandu, kjer smo po njegovi zaslugi Slovenci prav častno zastopani. Ko je velika plinska eksplozija leta 1944 uničila največjo slovensko naselbino v Clevelandu, je organiziral posebno korporacijo, ki je naselbino znova pozidala.

Kot katoliški organizator je ogromno pripomogel k ustanovitvi fare Sv. Vida, največje slovenske fare v Ameriki. Neustrašeno se je z vsemi sredstvi boril proti močnim slovenskim socialističnim skupinam in nato filotitovskim pristašem. Za vero je bil vedno pripravljen žrtvovati ne le denar, ampak tudi življenje. Le Bogu je znano, koliko denarja je on razdal v dobrodelne namene. Zato pa ga je pred tremi leti sv. oče Pij XII. imenoval za viteza sv. Gregorija Velikega. Pogrebne obrede je opravil clevelandski nadškof msgr. Hoban v četrtek 5. decembra.

Žalujoči narod se je neprenehoma vrstil ob njegovi krsti, ki je bila položena na mrtvaškem odru v velikem slovenskem narodnem domu. Slovenski Amerikanci čutijo, da je s smrtjo Antona Grdina nastala vrzel, ki je ne bo mogel nihče drug napolniti.

ŽENSKI KOTIČEK

K. H.:

BOLJŠO VZGOJO IN IZOBRAZBO NAŠIM DEKLETOM

V KG smo že poudarili, da tu na Primorskem preveč zanemarjamo vzgojo in izobrazbo naših deklet. Videti je, da nismo še povsem premagali nazorov, da je dekle za hišo in da zato ne potrebuje posebne izobrazbe. To je zelo napačno in škodljivo za družine in za narodno skupnost.

Le premislimo, da so dekleta v veliki večini določena, da bodo nekoč zakonske žene in družinske matere. Morale bodo stati nekoč možu ob strani kot najzvestejše svetovalke in pomočnice. Kako naj dostojno izpolnijo to nalogo, če bodo znale komajda brati in pisati, gospodinjstva pa nič? Voditi bodo morale domače gospodinjstvo, morda tudi večje gospodarstvo. Kako naj to uspešno delajo, če se niso nikoli učile? Večkrat se čudimo, zakaj številne družine gospodarsko ne morejo nikamor. Kako naj gre prav, če se pa gospodinja nikoli ni učila, kako se gospodinjstvo vodi? Pravijo, da možje radi uhajajo od doma. Jasno, ko pa jim žena ne zna narediti doma prijetnega, ker se tega nikoli ni učila. Trdijo tudi, da se v današnjih zakonih ljubezen prekmalu ohladi. Nič čudnega. Pregovor pravi, da ljubezen gre skozi želodec. Ko bi mlada žena znala možu kaj pravega skuhati, bi si s tem utrdila njegovo ljubezen in si jo osvojila za zmeraj. Bral sem o nekem znanem angleškem politiku iz preteklega stoletja, da je imel deset let starejšo ženo, a sta kljub temu celo življenje živela v najboljši zakonski slogi. Ko so ženo vprašali, odkod taka sloga med njima, je odgovorila: »Ker sem možu od prvega dne vedno dobro postregla.« Koliko je danes mladih žen, ki bi mogle reči, da znajo možu prav postreči? Saj se nikoli niso učile. Običajne naše šole tega dekletom ne dajo.

Nadalje so dekleta določena, da bodo kdaj matere. Saj to so sanje vsake mladenke, ko misli na moža. Prav je tako, saj je materinstvo naravni poklic in naloga žene. Toda kakšne matere bodo? Ko hodijo zapisovat oklice v župni urad, imam največkrat vtis, da so mestne prav tako malo pripravljene na svoj vzvišeni poklic materinstva, kakor mladi rekruti na streljanje. In vendar mnoge postanejo že čez nekaj mesecev po poroki matere. Čudimo se, da imamo slabo vzgojene otroke. Kako naj bi bilo drugače, ko se pa mati, prva in glavna vzgojiteljica, ni nikoli pripravljala za ta poklic. Ne ve zato, kako ravnati z dojenčkom, ne kako postopati z otrokom, ko gre v šolo, in še manj, kako ravnati z njim, ko dozoreva v fanta ali dekle. Za mehanika se moraš učiti, za šiviljo tudi, samo bodoči materi se ni treba nič učiti in pripravljati. Vse pride samo. Ali niso čudna takšna pojmovanja? In vendar so resnična. Velika večina ljudi tako misli.

Treba je zato, da to grobo pomanjkanje pri vzgoji naših deklet odpravimo. Do sedaj to skoro ni bilo mogoče, ker nismo imeli primernih gospodinjskih šol in zavodov za dekleta. Kolikokrat smo mi dušni pastirji z otožnostjo mislili na prvo desetletje po svetovni vojni, ko je bilo mogoče dekletom preskrbeti strokovno in gospodinjsko vzgojo pri šolskih sestrah v Tomaju. Vedno smo si želeli nazaj tako priliko. Sedaj se je ta možnost vrnila. Šolske sestre so z največjimi žrtvami zgradile v Trstu nov moderen zavod za dekleta. Naznanile so, da bodo zopet začele z gospodinjskimi tečaji, kakor že nekoč v Tomaju in sedaj na Koroškem. Človek bi mislil: deklet ne bo manjkalo, posebno one se bodo priglasile, ki si obetajo, se kmalu poročiti. Starši in zaročenci bodo zahtevali od njih, naj se v tak tečaj vpišejo. Kaj še! Na vse bodo prej mislili kakor na kaj podobnega. Na balo, na poročno obleko, na povabljence, na poročno potovanje, na tisoč nepomembnih reči bodo mislili, na primeren gospodinjski pouk pa ne. Tega se bo punca že naučila na stroške svojega moža in otrok. Ali ni tako mišljenje največja nespamet in velikokrat tudi prava nesreča?

Zato, dekleta, odločite se in se priglasite za gospodinjski tečaj pri šol. sestrah v Trstu, Via delle Docce, ki se bo začel takoj po novem letu. Stroški so minimalni, 3 tisoč lir za vpis in pa povrnitev materialnih stroškov pri kuhanju. — Dobiček boste imele od tega vse življenje. Dober gospodinjski tečaj bo najboljša dota, ki vam jo morejo starši oskrbeti. —

Med trnjem in osatom

Vrnimo svetnikom čast

Med ljudmi se je ustalila navada, da tudi v nagovoru izražamo čast in spoštovanje do določenih oseb. Zato se bo danes vsakdo čutil užaljenega, če ga pokličeš samo po imenu, dočim ti ni ne v rodu ne v žlahti, ter mu ne rečeš »gospod«. Navada je taka in te navade niso mogli odpraviti niti komunisti. Zato tudi v ljudskih republikah zopet uvajajo naziv »gospod« in »gospa«, tovarišev in tovarišic je vedno manj.

Če so pa osebe na družbeni lestvici višje stoječe, jim gredo še posebni naslovi; poslance n. pr. v Italiji nagovarjajo »onorevole«, škofe »ekscelenca« ali »prevzvišeni« itd. Torej vsakemu dajemo naslov, ki mu gre, če mu ga ne damo, je zanj žalitev.

To velja med ljudmi in smo vsi zadovoljni. Toda to, kar velja med ljudmi, zadnji čas ne velja več za nebeščane. Kajti v zadnjih letih se je razpasla razvada, da svetnike v nebesih ne nazivamo več »sveti« in »sveta«, temveč kar po imenu, kakor pastirje na paši. N. pr. Martin, Peter, Pavel, Jožef, Magdalena, Barbara itd. Kdo so tile? To so svetniki: sv. Peter, sv. Pavel, sv. Martin, sv. Jožef, sveta Barbara, sv. Marija Magdalena in ne kaki nepoznani ljudje iz geta. In vendar jim danes njih svetniške časti nihče več ne priznava. V vseh koledarjih so postali samo Mihael, Luka, Janez, Frančiška itd. To ne samo v »Primorskem dnevniku« in v Jadranskem koledarju, temveč tudi v Koledarju Svetogorske Kraljice in celo v onem Mohorjeve družbe. Tudi tam dobiš Tita, ki ne veš, ali je oni iz Beograda ali kak drug. Mislim, da vsaj mi katoličani ne smemo repiti za framasoni in brezbožci. Če se njim zdi odveč pridevati svetnikom vzdevek »sveti«, ker v svetost ne verjamejo, mi ne smemo tako. Če izkazujemo ljudem spoštovanje, ki ga zaslužijo in tudi ne, moramo še bolj svetnikom, ki jih je sv. Cerkev slovesno proglasila za take.

Čas je, da s to zlorabo nehamo!

(r+r)

Timeo Danaos et dona ferentes

»Novi list« z dne 5. dec. z nekim neprikritim zadoščenjem poroča, da je slovenske občine na Goriškem, Doberdob, Sovodnje in Števerjan, obiskal komunistični poslanec Beltrame ter se živo zanimal za njih težave; obljubil da jim je svoje zanimanje in posredovanje v Rimu.

Koliko je ta vest točna, ne vemo. V Doberdobu in Sovodnjah, kjer vladata rdeča župana, so posl. Beltrama gotovo radevolje sprejeli. Za Števerjan pa ne vemo. To tudi ni važno. Važno je, ali se smemo veseliti, da se komunisti zanimajo za naše vasi in probleme, češ da je to dobro za našo manjšino. »Novi list« je mnenja, da je to dobro. Zato o tem poroča. Mi smo pa odločno nasprotnega mnenja prav tako kakor oni velemož v Troji, ki je svaril sorojake: »Bojim se Grkov, čeprav prihajajo z darovi.« Imel je prav. Kajti s trojanskim konjem so se Grki polastili Troje. Ko bi bili onega modreca poslušali, bi Troja lahko stala še danes. Tako menimo tudi mi, da komunistom ni prav nič pri srcu obstoj naše narodne manjšine; njeni problemi jih zanimajo samo toliko, v kolikor morejo netiti nezadovoljstvo med našimi ljudmi in jih s praznimi obljubami pridobivati za svojo idejo in cilje. V tem je treba, da smo si na jasnem. Zato je vsako poveličevanje tega, kar delajo komunisti za našo manjšino, dvakrat škodljivo: 1. ker tako poročanje širi simpatije do komunizma; 2. ker s tem šibi našo narodnost in vero, kajti komunist je po svojem bistvu in prepričanju internacionalist, posebno še slovenski komunist, ter brezbožec.

Če kljub vsem izkušnjam, ki jih ima naš narod s komunisti, stavi kdo komuniste za zgled, vara sebe in druge ter se s tem stavi komunistom v službo.

NEVELJAVNOST BANKOVCEV

Ponovno opozarjamo, da so papirnati bankovci po 50 in 100 lir že izgubili svojo veljavnost v javnosti. Prav tako so od 30. novembra dalje izgubili veljavnost papirnati bankovci po 1 in 2 liri. Do 31. decembra pa jih lahko še zamenjate na finančnem ravnateljstvu in na bankah.

R. L.:

Pismo iz Nemčije

Kako je pa to v zvezi z nadnaravnimi močmi, kaj je čudež ali samo naravni pojav, koliko je resnice in kaj je morda izmišljeno, bomo zvedeli kasneje, po njeni smrti ali čez več let. Cerkvi se ne mudi, opazuje in čaka, dokler ne pride čas za to. Medtem si ljudje lahko sami ustvarjajo sodbe, kakor se jim zljubi. Tisti, ki tajijo vsako nadnaravno moč, morajo vendar priznati, da je to čuden, nerazumljiv pojav.

GLASSFRAU

Pri ogledovanju starega vseučilišča v Tübingenu sem opazil oglasno desko s seznamom predavanj istega dne, ki so obravnavala vprašanje jetike, njen nastanek, potek, zdravljenje in posledice, kar me ni posebno zanimalo, pač pa zadnja točka oglasa, da bo zvečer ob 6h imela »Glassfrau« ali steklena žena predavanje o prehrani sploh in še posebno, v kolikor spada ta v področje jetike.

To bo pa nekaj posebnega, sem si mislil. V življenju slišimo vsakovrstne govore: verske, politične, volilne, znanstvene, propagandne, priložnostne itd. Slišimo privlačne in odbijajoče, zanimive in dolgočasne, kratke in dolge. Najdaljši govor sem poslušal 11 ur neprenehoma, imel ga je pred prvo svetovno vojno dr. Janez Evangel. Krek; v Milanu enega 5 ur v cerkvi. (Omenil bi, da »dolgotrajni« govori niso vselej tudi dolgočasni). Vse te govore so pa imeli živi govorniki iz mesa (včasih ga je bilo zelo malo) in kosti. Da bi poslušal steklenega govornika, se mi še ni pripetilo. Zato sem takoj poskrbel, da bom imel pri predavanju prostor.

*

Steklena predavateljica, ogrnjena s platnenim plaščem, nas je že čakala na mizi.

Ko je začela, so jo odgrnili.

Govorila je lepo, razločno in kar je povedala, je obenem pokazala na sebi in v sebi. Med govorom se je tudi obračala na desno in levo, elegantno kakor gospodične, ki na modnih razstavah kažejo na sebi najnovejše vzorce in kroje oblek. Včasih nam je pokazala hrbet, ne morda iz nevljudnosti, ampak zaradi potrebe, kadar je tako nanesla predavalna snov, katera je bila časovno vzporejena (sinkronizirana) razsvetljava v različnih barvah onih delov telesa, o katerih je ravno govorila. Videli smo n. pr. kako prihaja v želodec in kasneje, predelana, v druge telesne dele; delovanje pljuč, srca, krvi i. pd.

Tako nazorno predavanje je bolj razumljivo od samih besed. Še posebno važnost ima pri tečajih za bolniške strežnice, babice, študente medicine in sploh za vse, ki se zanimajo za higieno in zdravstvo na splošno in ne morejo prisostvovati raztelešenju mrličev na medicinski fakulteti ali v bolnišnicah.

Zdravniki in anatomi, optiki in mehaniki, steklarji, znanstveniki in izumitelji so morali precej časa študirati, poskušati in delati, da se jim je posrečilo sestaviti ali »ustvariti« to »Glassfrau«, popolno stekleno človeško telo z vsemi najmanjšimi podrobnostmi, ki se da razsvetliti v različnih barvah, kakor zahtevajo na trak vrezana predavanja.

Priznati moramo, da so Nemci praktični in iznajdljivi ljudje. Da prihranijo živega profesorja, so iznašli steklenega, ki ga lahko pošiljajo iz kraja v kraj, da brezhibno poučuje zdravilstvo.

Potem je še druga važna stvar.

Noben profesor bi ne mogel v praksi pokazati zunaj na koži, kaj šele znotraj v telesu tvarino, o kateri govori.

V prejšnjih stoletjih, ko je bilo še strogo prepovedano secirati mrliče, so morali nedeželni zdravniki ukrasti ali vsaj drago plačati mrtvece, da so mogli ponoči, skrivaj proučevati sestavo človeškega telesa in vzroke bolezni.

Dandanes ni več tega, ker je seciranje ali raztelešenje v bolnišnicah in na medicinskih fakultetah nekaj navadnega, kar spada k učenju. Ker pa ni mogoče povsod in vselej imeti mrliče na razpolago (pri resničnem bi zbežal marsikateri poslušalec), pomaga »Glassfrau« pri tem opravilu.

*

Škoda, da je ta iznajdba premalo poznana. Zaslužila bi več pozornosti in upoštevanja v vsakdanjem življenju.

Steklen govornik, to bi bilo nekaj posebnega.

Prvo, zaradi stroškov.

Ker ne čuti mraza in vročine, ne potrebuje obleke; zadostuje kos cunje, ko je zaprašen.

Tudi hrane noče nobene razen malo električnega toka, kar mu gotovo ne pokvari želodca.

Še manj skrbi mu dela prenočišče; zadostuje, da ga spraviš v zaboj ali tudi pustiš na mizi do drugega govora.

Ni treba voznega listka, ker ga pošlješ po pošti ali železnici kot navadno blago.

Drugo: ta aparat opravi delo za več oseb.

Ni nikoli bolan in na potovanju ne dobi prehlada, ki bi mu onemogočil govorjenje, tudi pot ga ne utrudi; komaj pride, lahko takoj začne. Drugi so po enournem govoru že upehani; naš steklač lahko govori noč in dan brez prestanka; lahko bi tekmoval z najbolj jezično žensko na svetu. Po končanem govoru ga lahko takoj prenesemo drugam, da začne novo lekcijo, svež, kot bi ravnokar vstal iz postelje.

Tretje in najbolj poglavitno pa je, da »steklena žena« gotovo manj neumnosti pove, kakor jih včasih slišimo od živih njenih vrstnic.

(Nadaljevanje)

Zahvala

Vincencijevo društvo v Gorici se v imenu svojem in vseh obdarovanih otrok lepo zahvaljuje vsem dobrim Goričanom, ki so tudi letos s toliko požrtvovalnostjo prispevali za Miklavževo obdarovanje otrok. Zahvaljuje se tudi onim svojim poverjenicam, ki so pomagale izbirati darove in pripraviti obdarovanje, kakor tudi sv. Miklavžu ter njegovi nebeški in peklenski družčini in še posebej Slov. sirotišču, ki je letos naštudiralo obe igrici, da so bili otroci bolj veseli.

Odbor Vincencijevega društva

Občni zbor SKPD v Gorici

V KG smo brali poročila o občnih zborih raznih prosvetnih društev. Človek je kar vesel, ko vidi, da počasi vstaja in se organizira prosvetno življenje med nami, čeprav med mnogimi težavami vseh vrst. Zato smo veseli, da moremo danes poročati tudi o občnem zboru SKPD v Gorici. Ta se je vršil 27. nov. Ob tej priložnosti smo slišali poročila o precej uspešnem in plodovitem delu tega društva, ki se udejstvuje predvsem v svojih odsekih: dramatskem in mandolinističnem, v pevskem zboru, oktetu Planiki ter »Veselih fantih«. Tak sistem dela je morda za sedanje čase in razmere še posebno prikladen in bi ga zato kazalo ohraniti in še bolj razširiti. Opaža pa se nekaj, da se člani za delo društva na splošno premalo zanimajo. Saj jim vendar ne more biti vseeno, kaj se v društvu dela in kako se dela.

Po razrešnici prejšnjemu odboru, ki mu je predsedoval prof. M. Filej, je bil izvoljen nov odbor z novim predsednikom, akademikom Andrejem Bratužem, odborniki pa so ostali povečini prejšnji. — Novemu odboru želimo v novem poslovnem letu obilo uspešnega dela, društvenim odsekom pa še večjega razmaha v prid krščanske kulture med goriškimi rojaki.

Smrt med goriškimi zdravniki

Ni še minil mesec, ko so v Gorici pokopali mladega zdravnika dr. Zottarja, ko moramo beležiti novo smrt med goriškimi zdravniki. V petek ponoči je umrl dr. Walter Stritoni, načelnik pokrajinskega urada ENPAS. Bil je v mestu zelo poznan in priljubljen zdravnik, zato je njegova smrt zelo presenetila vse, saj je imel šele 56 let.

Novi kvestor

Dne 5. decembra je prispel v Gorico novi kvestor dr. Salvatore Imme. Že isti dan je napravil več uradnih vljudnostnih obiskov ter zvečer povabil v svoj urad zastopnike krajevnega tiska. Dosedanji kvestor dr. Dattilo, ki je tri leta služboval v Gorici, je odšel na svoje novo mesto v Bozen. Novemu kvestorju dr. Salvatoru Imme-ju izreka tudi »Katol. glas« dobrodošlico.

Nagrada najlepšim izložbam

Ob priliki semnja sv. Andreja so tudi letos razpisali natečaj za najlepšo izložbo. Prvo nagrado je prejela trgovina z oblačili Silvia Bressana, drugo trgovina Galiana Zitterja, tretjo trgovina Leopolda Larisa. Izmed trgovin z jestvinami so bile nagrajene Orzan, Mungherli in Pellizon. V tretji kategoriji trgovin so prejele nagrado trgovine Gremese (parfumerija), trgovina Koren (porcelan in steklenina) ter zlatarna Russian. Pohvalo so prejele še naslednje trgovine: Massi, Peteani, Milani, Tommasi, Visintin, Čuk, Magazzini Standa ter Katoliška knjigarna.

Miklavževanje po naši deželi

Letos si je Akademski klub v Gorici prevzel nalogo, da priredi miklavževanje po raznih slovenskih vaseh na Goriškem.

Sv. Miklavž je obiskal in obdaril predvsem revnejše slovenske otroke ter jim s tem nudil vsaj malo pristnega veselja in nepozabnega doživetja, in to posebno v krajih, kjer ga do sedaj naši malčki se niso imeli prilike videti. Njegova tridnevna pot se je vila od Sovodenj mimo Dola do Jamelj, v Brdih skozi Skriljevo in Plešivo ter se zaključila v Rupi.

Zasluga izvedbe tega miklavževanja gre onim goriškim slovenskim dobrotnikom, ki so Akademskemu klubu z raznimi prispevki to omogočili.

Sovodnje

Po mrzlih dneh je prišlo bolj južno vreme in nam odvzelo skrb glede vode, ker drugače bi bili vsi vodnjaki kmalu suhi. Zdaj ko se bližajo državne volitve se spet veliko govori, da dobimo kmalu vodovod; ko pa bodo volitve mimo, bo zopet vse tiho.

Tu deluje že več dni »delavski center«. Ob glavni cesti so začeli čistiti odvodne jarke. Tudi vozna pot na Rojcah, ki pelje na Sočo, potrebuje poprave, ker je zlasti ob deževnem vremenu polna vode in blata.

Miklavževanje, ki ga je pripravil naš Dekliški krožek, je zelo lepo uspelo. Vsa čast in hvaležno priznanje gre požrtvovalnim dekletom. Vsi smo bili zadovoljni, veliki in mali. Dekliški krožek je edina organizacija, ki deluje, vse drugo spi spanje kralja Matjaža. Umevno je, da v vsaki organizaciji pride včasih do nevšečnosti, a zavest, da se dela za skupnost, mora premagati vse ovire. Zato priporočamo našim dekletom v krožku, naj še bolj strnejo svoje vrste, ter priredijo zlasti zdaj v zimskem času kak družabni večer in naj povabijo tudi vsa mlajša dekleta zraven.

Podgora

Nekaj let sem ni bilo več sv. Miklavža v naši dvorani. Letos pa smo ga spet zagledali na našem novem odru. A še neposredno pred njegovim prihodom smo uživali lepe prizore poučne in zabavne Vombergerjeve igre »Parkeljev koš«. Hvala vsem, ki so požrtvovalno sodelovali, kajti podano je bilo vse tako posrečeno in lepo, da nam bo vsem ostalo še dolgo v prijetnem spominu.

Na Devico Marijo nam je slabo vreme onemogočilo napovedano službo božjo pri Marijini kapelici, kjer je vedno kaj novega in polepšanega. Zato smo se zbrali v cerkvi in tamkaj počastili Brezmadežno ter se ji priporočali ob njenem oltarju. Pet naših mlajših fantov pa je bilo v Gorici sprejetih med kandidate Mladeniške Marijine kongregacije. —

Obnovitvena dela okoli cerkve bodo kmalu dovršena.

Zelo smo tudi vsi zadovoljni, da dobro potekajo tudi velika dela za ojačitev in sploh bolj moderna in boljša napeljava električnega toka po raznih naših ulicah. Do sedaj je namreč skoro povsod bilo vse še nekam primitivno, že zastarelo in absolutno: luč v stanovanjih je posebno ob gotovih urah prešibko brlela, ne svetila in toliko novih kuhalnikov, ogrevalnikov in raznih drugih aparatov, ki so si jih ljudje nabavili, ni delovalo zadostno. Sedaj pa bo tudi cestna razsvetljava večja in modernejše postavljena, tako da bo Podgora tudi na zunaj vendar enkrat zgledala kot resnični del mesta Gorice, kateri že toliko desetletij pripada.

Doberdob

Verne katoliške Doberdobce je razburila, ali bolje rečeno užalila novica o civilni poroki na občini dveh nedomačinov! Kaj takega res nismo pričakovali! Oj Doberdob, oj Doberdob! Kaj mečeš čast in vero v grob?

Kot vsako leto so nas tudi letos na miklavževanju razveselili otroci s pomembno igrico; pa tudi posrečeno »nebeško oddajo po radiu« smo z zanimanjem in veseljem poslušali. Častitljivemu »škofu« pa kar ni zmanjkalo z darovi tudi lepih naukov, okusnih domislic in presenetljivih ugank!

Na Brezmadežno nam je odrasla mladina nudila tri lepe, poučne in sodobne igrice, pa tudi petje, deklamacije in recitacijo. Pa še smeha, da nihče ne neha! — Tudi otroci Marijinega vrtca so pri svoji popoldanski prireditvi lepo počastili Marijo z malo prireditvijo.

V nedeljo bomo pa poslušali ob 7. uri zvečer pri prvem letošnjem kulturnem večeru mešani zbor in oktet »Planika« SKPD iz Gorice pod vodstvom Franca Valentinčiča iz Pevme. Z veseljem jih pričakujemo, saj nekatere poznamo že od poletne prireditve »Veselih fantov«.

R A J B E L J

ZAPORA RUDNIKA

Kakor vsako leto smo tudi letos imeli na praznik sv. Barbare mašo v rudniku. Udeležilo se je je veliko ljudstva. Zunaj rudnika so pa odpadle vse proslave zaradi izrednega položaja pri nas. Gospodarji so namreč ravno na predvečer sv. Barbare proglasili zaporo rudnika. Kar se ni dogodilo že preko 600 let, odkar obstaja rudnik v Rajblju, se godi danes, rudnik stoji in ne dela.

Rudarji se redno v določenih izmenah predstavljamo na delo, toda v rudnik ne moremo, ker so vsi dohodi zaprti z velikimi ključi. Na dan zapore so se nam pridružili v stavki tudi nekateri uradniki, dočim moramo beležiti štiri primere stavkokazov, ki so se odzvali vodstvu in šli na delo v rudnik za varnostna dela. Tak pojav je gotovo obžalovanja vreden. Medtem se podpore kot dokazi solidarnosti s stavkujočimi rudarji nadaljujejo. Podvzeli smo tudi vse korake, da se stanje reši. Naši zastopniki so odšli v Videm, da zainteresirajo tudi druge delavce z našim gibanjem. V Rimu so se pa začela pogajanja na ministrstvih. Zadnje vesti pravijo, da v Rimu dajo prav nam, vendar mečejo ministrstva odgovornost eno na drugo. Naši sindikalisti bodo zahtevali razgovor z ministrskim predsednikom Zolijem. Upajmo, da uspejo doseči poravnavo med nami in družbo Raibl-Pertusola.

Sv. Križ

V nedeljo 8. t. m. sem prisostvoval lepi prireditvi: Miklavž prihaja. O igri kot taki ne govorimo, ker jo vsi že dobro poznajo. Pač pa o igralcih.

Angelci so zares lepo rajali, če pomislimo, da je oder majhen. Zato so verjetno bile peruti le zaznamovane. Svetnikom bi pa človek pripisoval malo več potrpljenja z nebeškim drobižem, posebno sv. Krišpinu. (V Sv. Križu bi rekli meldaja).

Nevaren trenutek za otroke v dvorani pa je napočil, ko so nastopili hudiči. Gotovo so morali priti skoz dimnik, ker so bili vsi pošteno sajasti. Kregali so se za verigo, ki je pretila poredneżem, potepuhom, požeruhom in podobnim otrokom in odraslim. Lucifer je ves prizor mojstrsko pobarval s svojim glasom. Vidi se, da so se tudi hudobni duhovi modernizirali, ker so imeli na glavi dve rdeči anteni, zdaj razumemo, zakaj so tako nevarni in hitri. Ker imajo antene, so hitri kakor radijski valovi (300.000 km na sek.) Lepo sta pela oba mala hudiča, ki sta si znala lepo nagajati, kakor naši otroci med odmorom v šoli ali na cesti. Po dolgem čakanju se je pa prikazal sv. Miklavž, zelo častitljiv starček. Lepe nauke je dal vsem poslušalcem, upamo, da jih ne bomo tako hitro pozabili. Obdan od angelčkov, v mašnem ornatu, s palico v roki je blagoslavljal in delil dobrote, celo na poredneže ni pozabil. Hvaležni smo Križanom, da se niso ustrašili težke igre in da so se je naučili v tako kratkem času. Vsi so odšli in rekli: »Lepo je bilo, upamo, da bo še veliko takih iger«.

Ta teden po 3. adventni nedelji obhajamo zimske kvatre.
Molimo za duhovniške poklice! Spomnimo se treh bogoslovcev v tržaškem semenišču! Darujmo za Marijanišče!

SLOVENSKI ODER

ponovi v ned. 15. dec. v ROJANU v dvorani Marijinega doma, ul. Apiari štev. 3 igro v treh dejanjih

K R A L J E V I Š K R L A T

Začetek ob 17. uri.

Med odmori srečolov.
Vabljeni!

Občine

V zadnji številki je prinesel »Katoliški glas« na 2. strani članek o naših novih orglah.

Pisec članka je crisal potek slovesne otvoritve novih orgel, a je mogoče pozabil na sestavni del tega praznika, ki ga je predstavljal nastop domačega cerkvenega pevskega zbora.

Kakor ni praznika brez notranjega doživetja, tako ni novih orgel brez duše, ki naj bi izlivala pred Bogom sama sebe ob spremljavi, ob pomoči orgel.

In to dušo naših ljudi so nam pokazali domači pevci prvega zbora, ki so se potrudili s temeljito in požrtvovalno pripravo za uspeh praznika blagoslovitve novih orgel. Le žal, da so jih motili neki nepovabljenci, ki so se bili vrinili na kor. Toda to je ob takih prilikah često neizogibno, kakor se sicer dogaja pri otrocih, ki bi radi vtaknili svoj nos v vsako zanje novo stvar.

V septembru je neznanec nekaj zapisal na račun openskih fantov glede premajhnega zanimanja pri vsakoletni procesiji z Marijinim kipom. Seveda je fantov malo in ti-le se gotovo ne bodo hvalili s trudom, ki so ga tudi za tisti praznik doprinesli, toda obenem smatrajo za neumestno, če se kdo nad njihovim delom še spotika.

Tako je pri nas trud pri pevskih vajah kakor tudi ubrano petje v cerkvi izraz močne vere skupine ljudi, ki prepeva slavo Bogu in jo bo še prepevala ob spremljavi novih orgel, ki nadomeščajo one, ki jih je zadnja vojna uničila in tako z njimi ves trud ljudi, ki so jih bili postavili.

Pretekli četrtek smo imeli miklavževanje, za katero gre vsa zahvala nadvse požrtvovalni Vincencijevi konferenci in nekaterim neutrudljivim članicam pevskega zbora, ki so priredile veliko veselja velikemu številu naših otrok.

Mačkovlje

Naši kmetovalci so kot vsako leto skuhali žganje iz vinskih tropin, kljub visokim taksam. Do letos je šlo vse v redu. Letos pa se je financa neprimerno vtikala. Vse žganje so najprej zapečatili in ga potem zaplenili. Ponekod so napravili celo hišno preiskavo. Tako so kmetje ostali brez kapljice svojega drago zaslуženega in plačanega pridelka. Finančne oblasti se izgovarjajo, češ da ni v redu neka formalnost. Dejstvo pa je, da ni na strani prizadetih nobene krivde, ker so vsi z dovolilnicami v redu.

Vsekakor je to ravnanje napravilo mučen vtis pri vseh. Ali je res primerno nadlegovati naše kmetovalce prav letos, ko so jim razne vremenske neprilike uničile polovico pridelkov? Zato pozivamo odgovorne oblasti, da to stvar uredijo ter pravično vrnejo lastnikom, kar jim po vseh zakonih pritiče. Drugače se bodo morali prizadeti obrniti na merodajna mesta.

OBVESTILA

BOŽIČNA ŠTEVILKA »MLADIKE« bo izšla prihodnji teden. Imela bo 8 strani več in mnogo lepih dokumentaričnih slik iz našega javnega in kulturnega življenja. Zaradi povečanega obsega bo stala božična številka 100 lir. Poverjenike prosimo, da bi jo pravočasno dvignili. Vsem Slovencem pa jo priporočamo kot lepo in bogato čtivo za praznike.

OBVESTILO BEGUNCEM. V torek 17. decembra bo ob 9. uri delitev živeža za begunce in sicer od abecedne črke A do L vključene. Ostali bodo prejeli živež v sredo ob 14.30.

SINDIKAT SLOV. ŠOLE v Trstu obvešča, da se bo vršil redni letni občni zbor sindikata v nedeljo 15. dec. 1957 ob 9. uri zjutraj v risalnici Višje realne gimnazije v ulici Lazzaretto Vecchio 9/II.

ODBOR

NAROČNIKE PO ITALIJI prosimo, da tej številki priložene letake za lurško romanje dajo takim znancem, ki niso naročeni na »Katoliški glas«.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: *msgr. dr. Fr. Močnik*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Wilhelm Hünermann: 34

Na božjih okopih

Resnična povest prevedena z dovoljenjem založbe Herder

»Seveda so lepe,« je potrdil fant prijazno. »Toda pravzaprav bo moral iti tudi Lipe k križu na gori, ker bo Gospod Bog kmalu gost tudi pri njem.«

»Ah seveda,« se je smejala deklica. »Saj poznaš Lipeta. Nekaj cvetlic je res utrgal tudi on. Potem pa je rekel, da moram sama nesti šopek na goro. Zanj bi bilo to preutrudljivo.«

»Da, tak je debeluh!« se je smejal tudi fant.

»Kam pa ti greš s svojo trobento?« ga je vprašala deklica ter pogledala instrument, ki se je tako krasno lesketal v soncu.

»Malo grem pač v goro trobit,« je odgovoril Pavel v zadregi.

»Spet alarm kot takrat, ko je mežnar zlezel v sod za deževnico?« se je smejala Marica.

»Ne, to pot pa ne! Samo neko pesem bi rad igral tam gori. V gorah doni tako lepo.«

»Potem pa lahko zaigraš malo tudi našemu Gospodu na križu. Gotovo ga bo veselilo,« je predlagala Marica.

»Da! Gotovo! To bom pa naredil.«

Medtem sta prišla do mogočnega križa, s katerega je Gospod s tako veliko ljubeznijo gledal na vas v dolini pod seboj in dvigal svoje roke, kot da bi blagoslavljal vse te majhne koče. Nekaj časa sta bila oba tiho. Nato pa je Marica zataknila svoj šopek med Mučenikove prebodene gležnje.

»Sedaj si pa ti na vrsti,« je zašepetala dečku s takim svetim spoštovanjem, kot da bi bila v cerkvi. »Sedaj moraš zatrobiti.«

Mali trobentač je samo pokimal. Nato je pa vzel svoj svetli instrument in s pobožnim srcem zatrobil sveto pesmico. Marica ga je tiho poslušala. Ko pa je fant odstavil trobento, je zmajala z glavo in rekla:

»Lepo si trobil, Pavle. Zakaj pa si zdaj, ko smo blizu vernih duš, trobil velikonočno pesem?«

»Zato ker Gospoda na križu nič tako ne potolaži kot velikonočna pesem,« je odgovoril mali muzikant. Nato se je obrnil in gledal dol v vas ob Clainu, ki je s svojimi dvorišči in hišami, pokritimi s slamo, ležala v svetlobi jesenskega sonca. »Morda so tudi tile tam doli slišali pesem. Ali se ti ne zdi, da tudi njim dobro de, če spet enkrat slišijo pesem o vstajenju, ko je pa povsod toliko trpljenja.«

»Prav imaš, Pavle,« je odgovorila deklica. Čez nekaj časa pa je tiho dostavila: »Čuj, saj si igral tudi za svojo mater, ker je tvoj oče že tako hudo dolgo zdoma, v Vandeji?«

Fant je tiho prikimal.

»Kako si mogla to spoznati, Marica?« je rekel in začudeno poškilil od strani na otroka. »Sedaj ti pa tudi povem, zakaj hodim trobit v gore. Saj ne boš nikomur povedala, kaj? Fantje bi se mi zaradi tega posmehovali. Tebi pa lahko povem, ker vem, da se ne boš smejala. Gori v višavah igram za očeta. Vandeja je sicer še daleč. Toda ali se ti ne zdi, da morda le čuti, da igram zanj, tudi če ne sliši z ušesi?«

»S srcem sliši,« je odgovorila deklica tiho.

»To si lepo povedala, Marica,« je rekel fant ganjen. »Sedaj sem vendar vesel, da sem ti povedal. Veš, če bi ne bil očetu dal besede in roke, da bom ostal pri materi, bi bil že davno v Vandeji. Trobentača ti kmečki vojaki gotovo potrebujejo. Tako pa pač ne gre. Samo včasih boli, če človek nič ne sliši o očetu, kajne? Mati veliko joka, ker rdeči zdaj tam menda strašno gospodarijo; proti tako veliki premoči se kmetje ne bodo mogli dolgo braniti. Ali veš, kako imenujejo vojake, katere so poslali tja? Peklenske oddelke jih imenujejo, ker požigajo in pustošijo in nikomur ne prizanašajo, niti novorojenčkom.«

»Moj Bog!« je vzkliknila deklica in se stresla.

»O, jaz osel, ki ti pripovedujem take grozotne stvari,« se je prekinil Pavle in se udaril po ustih. »Nič več ne misli na to! In sedaj Bog s tabo, Marica! Iti moram še više v goro.«

Deklica je nemo pokimala fantu, ki je neutegoma začel lesti po gori navzgor. Marica pa je pokleknila pred podobo Križanega in goreče izmolila prekinjeni rožni venec do konca. Molila je prav glasno, ker je mislila, da je sama. Zato se ni malo ustrašila, ko je nenadoma zaslišala surov ostuden smeh. Prestrašena je planila pokonci. Spoznala je Klavdija Pascala, ki se je pojavil pred njo.

»Ha, ha!« se je zadrl mežnar. »Kmalu boš nehala z rožnovenčanjem in tudi cvetlic ti ne bo treba prinašati sem gor na goro. Sedaj bomo posekali vse križe v Franciji. Tega tukaj sem si že davno izbral; zdi se mi, da bo dal dobra drva za na ogenj, hahaha!«

(Nadaljevanje)